

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/185031,Pamieci-Rodziny-Bystrzyckich-konferencja-naukowa-oraz-odslo-niecie-muralu-poswiec.html>
20.04.2024, 00:26

Pamięci Rodziny Bystrzyckich konferencja naukowa oraz odsłonięcie muralu poświęconego Michałowi, Tadeuszowi i Przemysławowi Bystrzyckim - Przemyśl, 23 maja 2023

Mural poświęcony trzem przedstawicielom zasłużonej dla miasta i polskiej historii rodziny Bystrzyckich odsłonięty został dziś w Przemyślu.

23 maja 2023 r. w Przemyślu zorganizowano dzień Pamięci Rodziny Bystrzyckich. Miała miejsce konferencja naukowa oraz odsłonięto muralu poświęconego Michałowi, Tadeuszowi i Przemysławowi Bystrzyckim.

Gośćmi honorowymi uroczystości były m.in. trzy córki Przemysława Bystrzyckiego, przedstawiciele władz wojewódzkich i samorządowych oraz środowisk nauki i kultury Przemyśla. Za takie upamiętnienie rodziny dziękowała dr hab. Dariuszowi Iwaneczko, dyrektorowi IPN w Rzeszowie i władzom miasta wybitna filolog klasyczna, profesor Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Elżbieta Maria Wesołowska.

Odstąpieniu muralu towarzyszyła również konferencja naukowa w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej, poświęcona postaci Przemysława Bystrzyckiego. Warto wspomnieć, że kamienice: - Rynek 9 i Serbańska 7 w latach 1919 - 1953 były własnością Rodziny Bystrzyckich, W roku 1953 Zofia, Wieńczysława, Dobromiła i Przemysław Bystrzyccy przekazali kamienice na rzecz Skarbu Państwa. Od 1997r. stanowią własność Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej.

W tym dniu przed rozpoczęciem konferencji, o godz. 10:00 odbyło się uroczyste odsłonięcie muralu poświęconego Michałowi, Tadeuszowi i Przemysławowi Bystrzyckim - ul. Wodna 11. Mural został ufundowany przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie i namalowany przez artystę Pawła Wołosa, który zajmuje się malarstwem sztalugowym i wielkopowierzchniowym. Można go oglądać w centrum miasta, na ścianie budynku przy ul. Wodnej.

Bystrzyccy to jedna z najbardziej zasłużonych dla Przemyśla rodzin. Z tej rodziny wywodzili się przedwojenni prezydenci Przemyśla, przedsiębiorcy, urzędnicy, dziennikarze, żołnierze.

- **Michał Bystrzycki** (1864 - 1957) był przemysłowcem, a w latach 1918 - 1919 i w połowie lat trzydziestych XX wieku był prezydentem Przemyśla.
- **Tadeusz Bystrzycki** (1889 - 1940) zamordowany przez NKWD w 1940) - w latach trzydziestych XX wieku dwukrotnie był prezydentem Przemyśla. Po agresji ZSRR na Polskę z 17 września 1939 na terenach wschodnich II Rzeczypospolitej został aresztowany przez Sowieców. Więziony przez NKWD w Przemyślu, później we Lwowie. W 1940 został zamordowany w więzieniu NKWD w Kijowie. Jego nazwisko znalazło się na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej opublikowanej w 1994. 12 kwietnia 1940, dwa dni po aresztowaniu Tadeusza Bystrzyckiego przez NKWD, członkowie jego rodziny (żona i dzieci, m.in. syn Przemysław) zostali wywiezieni w głąb ZSRR do Kazachstanu, gdzie pracowali przymusowo w kołchozie i w sowchozie. Z wycieńczenia zmarła tam żona Helena.
- **Przemysław Bystrzycki** (1923 - 2004) - pisarz, dziennikarz, publicysta, kawaler Orderu Virtuti Militari, Honorowy Obywatel Miasta Poznania i Przemyśla. Podczas II wojny światowej oficer konspiracyjnej Armii Krajowej, cichociemny. Cichociemni byli elitą polskich sił specjalnych. Gruntownie przeszkoleni za Zachodzie, wracali do Polski, aby tutaj prowadzić walkę z niemieckim okupantem, wykonywali najtrudniejsze zadania. Po zakończeniu wojny był rozpracowywany przez

komunistyczny aparat represji. W Kazachstanie 1 maja 1941 Przemysław Bystrzycki uciekł wraz z Edmundem Wassermanem. Pokonał 3 tys. km przez step. W ciągu 14 dni przeszedł przez Kustanaj, Ufę, Kujbyszew, Penzę, Woroneż i dotarł do Charkowa, gdzie został zatrzymany i aresztowany, a następnie w Karasie skazany na 10 lat łagru. 12 września 1941 na mocy układu Sikorski-Majski zwolniony z więzienia w Kustanaju.

21 listopada 1941 zgłosił się do formującej się tam Armii Polskiej na Wschodzie. 23 listopada 1941 w Tockoje został przydzielony do Samodzielnego Batalionu Dzieci Lwowskiej 6 Lwowskiej Dywizji Piechoty. 13 stycznia 1942 został ewakuowany, drogą przez Persję, a następnie przez Egipt do Palestyny, gdzie skierowano go do 2 kompanii Szkoły Podchorążych 8 DP, skąd oddelegowano go do Wielkiej Brytanii, gdzie w sierpniu 1942 trafił drogą morską przez Afrykę Południową. W Dunalastair House w Szkocji zdał maturę. Ukończył kursy w łączności radiowej i szybkiej radiotelegrafii i pracował jako radiotelegrafista w sieci krajowej. Po specjalnym szkoleniu (formacja „cichociemnych”) został zrzucony jako skoczek spadochronowy w nocy z 22 na 23 listopada 1944 na teren okupowanej Polski, na Podhale. Był oficerem – dowódcą tajnej radiostacji 1 pułku strzelców podhalańskich Armii Krajowej, działającej do sierpnia 1945. Po wojnie pozostał w podziemiu, ale po zdradzie, wraz ze swoim dowódcą został aresztowany 23 sierpnia 1945 w Krakowie przez Urząd Bezpieczeństwa. 31 grudnia 1945 został skazany na 6 lat więzienia. Na mocy amnestii karę zmniejszono do 1 roku, został zwolniony 23 sierpnia 1946. Przeniósł się do Poznania. Tutaj skończył studia, został dziennikarzem, publicystą i pisarzem. Przemysław Bystrzycki, jak nikt inny, przepięknie opisał swoje miasto.

Mural nie będzie pierwszym upamiętnieniem tej rodziny. W 2010 roku, w Muzeum Historii Miasta Przemyśla, w kamienicy przy Rynek 9, (oddział MNZP) odsłonięta została tablica upamiętniająca tę rodzinę. Od 2012 roku Rodzina Bystrzyckich patronuje ulicy, łączącej Aleję Solidarności (obwodnicę) z ul. Kopernika.

Program uroczystości:

- **godz. 10:00 ODSŁONIĘCIE MURALU**

Mural poświęcony Michałowi, Tadeuszowi i Przemysławowi Bystrzyckim (Przemyśl, ul Wodna 11)

- **godz. 10:45 OTWARCIE KONFERENCJI**

Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej, pl. płk. B. Joselewicza 1

– Jan Jarosz dyrektor Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej

- dr hab. Dariusz Iwaneczko dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej, Oddział w Rzeszowie
- 11:00 Michał Kozera (Kraków) *Trzy pokolenia Bystrzyckich*
- 11:20 dr hab. Dariusz Iwaneczko (IPN Rzeszów) *Przemysław Bystrzycki – od Przemyśla po Campo Casale (Brindisi)*
- 11:40 dr Krzysztof A. Tochman (IPN Rzeszów) *Rozpracowanie Przemysława Bystrzyckiego przez komunistyczny aparat represji*

● **12:00 PRZERWA KAWOWA**

- 12:20 Magdalena Tyl (Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu) *Od „Najkrótszej drogi” do „Znaku cichociemnych”*
- 12:40 dr Alicja Przybyszewska (Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu) *Późna twórczość Przemysława Bystrzyckiego w świetle zachowanej spuścizny literackiej*
- 13:00 Waldemar Wiglusz (Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu) *Jak zostałem wydawcą*

● **13:20 DYSKUSJA I ZAKOŃCZENIE KONFERENCJI**

- 14:00 Zwiedzanie ekspozycji poświęconej rodzinie Bystrzyckich (Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej, Rynek 9).

W tym dniu i złożono kwiaty i zapalono znicze na grobach rodziny Bystrzyckich w Przemyślu oraz na grobie Przemysława Bystrzyckiego w Poznaniu.

Delegacja z IPN Oddział w Poznaniu na czele z dr hab. Rafałem Reczkiem, dyrektorem tamtejszego oddziału złożyła kwiaty i zapaliła znicze na grobie Przemysława Bystrzyckiego – Poznań, 23 maja 2023.

Delegacja z IPN Oddział w Poznaniu na czele z dr hab. Rafałem Reczkiem, dyrektorem tamtejszego oddziału złożyła kwiaty i zapaliła znicze na grobie Przemysława Bystrzyckiego – Poznań, 23 maja 2023.

Delegacja z IPN Oddział w Poznaniu na czele z dr hab. Rafałem Reczkiem, dyrektorem tamtejszego oddziału złożyła kwiaty i zapaliła znicze na grobie Przemysława Bystrzyckiego – Poznań, 23 maja 2023.

W 100. rocznicę urodzin Przemysława Bystrzyckiego dr hab. Dariusz Iwaneczko,

dyrektor IPN Oddział w
Rzeszowie zapalił
znicze na grobie
Rodziny Bystrzyckich w
Przemysłu.

W 100. rocznicę urodzin
Przemysława
Bystrzyckiego dr hab.
Dariusz Iwaneczko,
dyrektor IPN Oddział w
Rzeszowie zapalił
znicze na grobie
Rodziny Bystrzyckich w
Przemysłu.

PLIKI DO POBRANIA

[Zaproszenie \(pdf, 863.04 KB\) 16.05.2023 13:00](#)